

บทที่ 7

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง "บทบาทของการสื่อสารต่อการธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อก" นี้ เป็นการศึกษาถึง บทบาทของการสื่อสารที่เข้าไปมีบทบาทสำคัญในการธำรงเครือข่ายแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อก ซึ่งการสื่อสารจะเข้าไปมีบทบาทในระยะเวลาต่างๆ ทั้งระยะการก่อตัวของกลุ่มแฟนคลับ ระยะในการทำหน้าที่ของกลุ่มแฟนคลับ และระยะในการธำรงรักษาเครือข่ายของกลุ่มแฟนคลับ

ในเรื่องของระเบียบวิธีวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) การสังเกต (Observation) และการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ (Documentary Data) กล่าวคือ จะมีการสัมภาษณ์กลุ่มแฟนคลับที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยแบ่งกลุ่มแฟนคลับตามเกณฑ์ "ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกของแฟนคลับ" และได้แบ่งกลุ่มแฟนคลับออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. สมาชิกที่เข้าร่วมเป็นแฟนคลับตั้งแต่อัลบั้มชุดแรก และ 2. สมาชิกที่เข้าร่วมเป็นแฟนคลับในอัลบั้มชุดปัจจุบันนั้น ซึ่งการที่เลือกใช้เกณฑ์ดังกล่าว ได้มาจากการสอบถามเบื้องต้นกับเจ้าของเว็บไซต์ http://www.geocities.com/md_unoff ผู้วิจัยยังได้ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่ม key informant เช่น เว็บมาสเตอร์ของเว็บไซต์โมเดิร์นด็อก, ผู้จัดการงานมีตติ้ง เป็นต้น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเบื้องต้น นอกจากนี้ ยังจะมีการใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมคือจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มแฟนคลับ เช่น การติดตามกลุ่มแฟนคลับไปดูคอนเสิร์ต การเข้าไปอยู่ในกลุ่มแฟนคลับขณะที่มีการสื่อสารกับศิลปิน รวมถึงการเข้าไปร่วมเล่นในเว็บบอร์ดของแฟนคลับวงโมเดิร์นด็อกด้วย ผู้วิจัยยังจะมีการใช้ข้อมูลจากเอกสารฯ มาเป็นส่วนช่วยในการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลจากข่าวสารของวงที่ลงในหนังสือพิมพ์ นิตยสารต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาจากสื่อวัตถุ เช่น โปสเตอร์ เสื้อยืดประจำวง สายรัดข้อมือ เข็มกลัด ตุ๊กตา ซึ่งถือเป็นของสะสมและสื่อที่แฟนคลับใช้ ในการแสดงความเป็นแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อก และยังมีการศึกษาผ่านทางวิดีโอ เทป ซีดี ภาพถ่าย รายการโทรทัศน์ด้วย

ในการสรุปผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำแนวคิดต่างๆ ที่ได้กล่าวไว้มาในบทที่ 2 คือ แนวเรื่องบทบาทของสื่อและการสื่อสาร, แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มและเครือข่ายการสื่อสาร, แนวคิดเรื่อง

เกี่ยวกับ "แฟน" และ "ความเป็นแฟน" แนวคิดเรื่องเพลงอินดี้ (Indie Music) แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร (Demographic) และ แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางจิตวิทยา (Psychographics) ซึ่งจะนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย กลุ่มสมาชิกแฟนคลับทั้งสองกลุ่ม ตามที่กล่าวมาเพื่อให้เห็นถึงคุณลักษณะของแฟนคลับ, พฤติกรรมการสื่อสาร รวมถึงบทบาทหน้าที่ของการสื่อสารในการก่อตัว การทำหน้าที่ และการอำารรักษากลุ่มแฟนคลับในยาวนาน

สรุปผลการวิจัย

คุณลักษณะทางด้านประชากรและคุณลักษณะทางด้านอื่นๆ

ในการนำเสนอสรุปผลการวิจัย เรื่องคุณลักษณะทางด้านประชากรและคุณลักษณะทางด้านอื่นๆ นั้น ผู้วิจัยจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1. สมาชิกที่เข้าร่วมเป็นแฟนคลับตั้งแต่อัลบั้มชุดแรก และ 2. สมาชิกที่เข้าร่วมเป็นแฟนคลับในอัลบั้มชุดล่าสุด เพื่อให้เห็นความแตกต่าง และจะสรุปเปรียบเทียบกันในตอนท้าย

1. สมาชิกที่เข้าร่วมเป็นแฟนคลับตั้งแต่อัลบั้มชุดแรก

1) อายุ แฟนคลับกลุ่มนี้จะมีอายุอยู่ระหว่าง 16-32 ปี โดยส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง 26-32 ปี คือ จะเป็นวัยทำงานตอนต้น มีความกระตือรือร้นในการทำงานและมีการแบ่งเวลาให้กับเรื่องต่างๆ ทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว

2) เพศ แฟนคลับกลุ่มนี้ มีทั้งเพศชายและหญิง แต่ในระยะเริ่มแรกนั้น ส่วนใหญ่จะมีแฟนคลับผู้ชายมากกว่า เนื่องจากแนวเพลงรวมถึงภาพลักษณ์ของวง

3) อาชีพ มีอาชีพที่หลากหลาย เช่น พนักงานบริษัท เจ้าหน้าที่ NGO ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักศึกษา เจ้าของกิจการ

4) ระดับการศึกษา จะมีระดับการศึกษาตั้งแต่ ปวส.จนถึงปริญญาโท

5) สถานภาพทางเศรษฐกิจ แฟนคลับกลุ่มนี้จะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจในระดับปานกลางค่อนข้างดี คือ มีอาชีพมั่นคง มีรายได้เป็นของตัวเอง จึงมีกำลังทรัพย์ ในการสนับสนุนผลงาน และสามารถติดตามดูคอนเสิร์ตได้บ่อยๆ

6) ภูมิลำเนา แฟนคลับกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ และจะมีกลุ่มที่ย้ายมาจากต่างจังหวัด โดยย้ายเข้ามาศึกษาและทำงานตั้งแต่ยังเป็นวัยรุ่นหรือเมื่อเรียนจบระดับมหาวิทยาลัย

7) รูปแบบการดำเนินชีวิต

- กิจกรรม (activities) กิจกรรมที่แฟนคลับกลุ่มนี้ทำ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการใช้สื่อ ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน (โทรทัศน์, วิทยุ, ภาพยนตร์) หรือ สื่อสมัยใหม่ (อินเทอร์เน็ต) นอกจากนี้ ยังมีลักษณะการดำเนินชีวิตที่แสดงความเป็นชนชั้นกลางในเมือง คือ ใช้เวลาว่างในการเดินเล่นตามห้างสรรพสินค้า สังสรรค์กับเพื่อนฝูง และยังมีการใช้เวลาว่างในการทำสื่อของตัวเอง เช่น การวาดรูปของวงโมเดิร์นด็อก การประดิษฐ์ของ การทำภาพกราฟฟิคของวง การออกแบบเสื้อยืดของวง เป็นต้น

- ความสนใจ (interests) แฟนคลับกลุ่มนี้จะมีความสนใจ ในเรื่องต่างๆ รอบตัวที่ค่อนข้างหลากหลาย กล่าวคือ จะมีความสนใจทั้งในเรื่องความบันเทิงต่างๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ และมีความสนใจในเรื่องอื่นๆ เช่น ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ สังคม

- ความคิดเห็น (opinions) จะมีความคิดเห็นที่กว้างขวางและหลากหลาย กล่าวคือ ความคิดเห็นต่อความสนใจของกลุ่มแฟนคลับ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องความบันเทิง และเรื่องรอบตัว เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา

2. สมาชิกที่เข้าร่วมเป็นแฟนคลับในอัลบั้มชุดล่าสุด

1) อายุ แฟนคลับกลุ่มนี้จะมีอายุอยู่ระหว่าง 15-20 ปี โดยช่วงอายุส่วนใหญ่จะเป็นช่วงอายุระหว่าง 15-20 ปี เป็นวัยรุ่นตอนกลาง ซึ่งหากวิเคราะห์จากการออกอัลบั้มชุดล่าสุดของศิลปิน คือ ในปีพ.ศ. 2547 แฟนคลับกลุ่มนี้ ก็จะมีอายุอยู่ระหว่าง 11-16 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น ที่มักจะมีอารมณ์ซนและเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้โดยง่าย

- ความคิดเห็น (opinions) จะมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวเองเป็นส่วนใหญ่ และจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวงการดนตรีและบันเทิง

จากรูปแบบการดำเนินชีวิตของแฟนคลับกลุ่มแรกและกลุ่มที่ 2 นี้มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า กลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วมเป็นแฟนคลับตั้งแต่อัลบั้มแรกนั้น จะมีความสนใจและความคิดเห็นเรื่องต่างๆ ที่ค่อนข้างหลากหลายมากกว่า กลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วมเป็นแฟนคลับในอัลบั้มชุดล่าสุด สาเหตุหนึ่ง อาจจะเป็นเพราะช่วงอายุของแฟนคลับ ที่กลุ่มที่ 2 นั้นยังมีอายุน้อยกว่า ความสนใจต่อสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัว เช่น สังคม การเมือง เศรษฐกิจ หรือศาสนา จะมีน้อยกว่าด้วย นอกจากนี้ การที่สมาชิกกลุ่มแรกส่วนใหญ่มีอาชีพ มีหน้าที่การงานแล้ว อาชีพและหน้าที่การงานเหล่านี้ อาจจะมีส่วนช่วย หรือบังคับให้สมาชิกแฟนคลับต้องสนใจประเด็นต่างๆ ในสังคม เช่น สมาชิกที่เป็นเจ้าหน้าที่ NGO ซึ่งจะต้องเข้าใจประเด็นต่างๆ ของสังคม ทำให้มีการติดตามข่าวสาร การทำกิจกรรม รวมถึงรูปแบบความสนใจมีความหลากหลายมากกว่า หรือ สมาชิกแฟนคลับกลุ่มแรกที่มีตำแหน่งเป็น project manager จำเป็นจะต้องติดตามข่าวคราวความเคลื่อนไหวของบ้านเมือง และ เศรษฐกิจ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์เหล่านั้น เพราะจำเป็นต้องนำมาปรับใช้ ในหน้าที่การงานและชีวิตประจำวัน เป็นต้น

จากข้อมูลลักษณะทางด้านประชากรและลักษณะทางด้านอื่นๆ ของแฟนคลับทั้ง 2 กลุ่มที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้เราเห็นถึงความแตกต่างของกลุ่มแฟนคลับทั้ง 2 กลุ่ม กล่าวคือ

1. อายุ

แฟนคลับกลุ่มแรกจะมีช่วงอายุที่มากกว่าแฟนคลับกลุ่มที่สอง เนื่องจากระยะเวลาในการติดตามผลงานที่ยาวนานกว่า รวมถึงปัจจัยจากตัวศิลปิน ที่อัลบั้มชุดล่าสุด มีรูปแบบแนวเพลงที่เปลี่ยนไป โดยที่ในด้านดนตรี มีความหนักแน่นของดนตรีน้อยลง ทำให้ฟังได้ง่ายขึ้น กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นจึงก้าวเข้ามาเป็นสมาชิกแฟนคลับมากขึ้น

2. เพศ

แฟนคลับเพศหญิงเริ่มมีมากขึ้น จากการทำได้มีการออกมาแสดงตัวมากขึ้นว่าชื่นชอบวงโมเดิร์นด็อก เนื่องจากในยุคก่อนนั้น การติดตามดูคอนเสิร์ตตามสถานที่ต่างๆ ของกลุ่มแฟนคลับที่เป็นเพศหญิงจะทำได้ยากกว่า เพราะการไม่ได้รับอนุญาตจากทางบ้าน และเพราะภาพลักษณ์ของวงที่มีความแปลก แหวกแนวทำให้ผู้ปกครองกลัวและเป็นห่วงลูก

2) เพศ แฟนคลับกลุ่มนี้ มีทั้งเพศชายและหญิง แต่จำนวนเพศหญิงจะมีมากกว่าเพศชาย เนื่องจากแนวเพลงที่เปลี่ยนไป คือ ดนตรีที่ไม่หนัก และฟังง่ายขึ้น รวมถึง ภาพลักษณ์ของวงที่ไม่เหมือนเมื่อก่อน ทำให้แฟนคลับที่เป็นผู้หญิงมีมากขึ้น

3) อาชีพ ส่วนใหญ่แฟนคลับกลุ่มนี้จะกำลังศึกษาอยู่ คือ จะอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ถึงระดับมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ยังมีอาชีพอื่นๆ ด้วย เช่น พนักงานบริษัทเอกชน และประกอบกิจการส่วนตัว

4) ระดับการศึกษา จะมีระดับการศึกษาตั้งแต่ มัธยมปลาย, ปวส., ปริญญาตรี จนถึง การศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งส่วนใหญ่จะกำลังศึกษาอยู่

5) สถานภาพทางเศรษฐกิจ แฟนคลับกลุ่มนี้จะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจทั้ง 2 แบบ คือ จะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจในระดับปานกลางค่อนข้างดี คือ บางคนมีอาชีพมั่นคง มีรายได้เป็นของตัวเอง หรืออาจจะมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี และอีกกลุ่มคือ มีสถานภาพทางเศรษฐกิจในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ซึ่งจะมีข้อจำกัดเรื่องการเงิน ทำให้เป็นอุปสรรคในการติดตามผลงาน เช่น การซื้อผลงานของศิลปิน หรือ การตามดูคอนเสิร์ต ที่จะต้องเลือกไปดูเฉพาะฟรีคอนเสิร์ต

6) ภูมิลำเนา แฟนคลับกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล รวมถึงจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย แต่มีการย้ายมาศึกษา หรือทำงานอยู่ที่กรุงเทพฯ

7) รูปแบบการดำเนินชีวิต

- กิจกรรม (activities) กิจกรรมที่แฟนคลับกลุ่มนี้ทำ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการใช้สื่อ เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน (โทรทัศน์, วิทยุ, ภาพยนตร์) หรือ สื่อสมัยใหม่ (อินเทอร์เน็ต) นอกจากนี้ ยังมีการใช้เวลาว่างในกิจกรรมสันทนาการ เช่น การเรียนวาดรูป การเรียนดนตรี เป็นต้น

- ความสนใจ (interests) แฟนคลับกลุ่มนี้จะมีความสนใจในเรื่องความบันเทิงต่างๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ การพักผ่อนหย่อนใจ การพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น การเรียนพิเศษ การเล่นดนตรี แต่ยังไม่มีความสนใจในเรื่องอื่นๆ เช่น ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ สังคม

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงแนวเพลงของศิลปินก็มีส่วนทำให้แฟนคลับที่เป็นเพศหญิงเข้าถึงได้ง่ายขึ้น เพราะเพลงฟังง่าย และฟังสบายมากขึ้น กลุ่มแฟนคลับที่เป็นเพศหญิงจึงมีเพิ่มมากขึ้นตามมา

3. อาชีพ

สมาชิกแฟนคลับกลุ่มแรกนั้น มีอาชีพที่มีความหลากหลายมากกว่า คือ ส่วนใหญ่จะมีหน้าที่การงาน มีรายได้จากการประกอบอาชีพ ในขณะที่กลุ่มแฟนคลับกลุ่มที่สอง จะยังไม่มีประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตัวเอง เพราะส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยที่กำลังศึกษา ซึ่งสิ่งนี้ส่งผลทำให้ระดับการติดตามผลงาน รวมทั้งรูปแบบการติดตามผลงานต่างกันไปด้วย

4. ระดับการศึกษา

สมาชิกแฟนคลับกลุ่มแรก จะมีระดับการศึกษาที่สูงกว่าเล็กน้อย และส่วนใหญ่จะจบการศึกษาแล้ว แต่สมาชิกแฟนคลับกลุ่มที่สองนั้น ส่วนใหญ่จะกำลังศึกษาอยู่ ทั้งในระดับมัธยมศึกษา และระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งสิ่งนี้มีผลต่อกิจกรรมที่ทำ ทศนะความคิดเห็นต่อเรื่องหรือประเด็นต่างๆ รวมถึงความสนใจในสิ่งต่างๆ ด้วย

5. สถานภาพทางเศรษฐกิจ

สถานภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มแฟนคลับทั้งสองกลุ่มก็มีความแตกต่างกัน คือ กลุ่มแรกจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจในระดับปานกลางค่อนข้างดี ส่วนกลุ่มที่สองนั้น จะมีทั้งสถานภาพทางเศรษฐกิจในระดับปานกลางค่อนข้างดี และ สถานภาพทางเศรษฐกิจในระดับปานกลางค่อนข้างน้อยด้วย ซึ่งสิ่งนี้ ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิต การเข้าถึงสื่อ การติดตามผลงานของศิลปิน แตกต่างกันไปด้วย เช่น กลุ่มแฟนคลับที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีมาก ก็จะซื้อหรือเก็บสะสมผลงานได้ไม่ครบทุกอย่าง หรือ จำเป็นต้องเลือกไปดูการแสดงคอนเสิร์ตเฉพาะที่เป็นฟรีคอนเสิร์ต หรือมีราคาค่าเข้าชมไม่แพงนัก ซึ่งสิ่งนี้จึงเหมือนกับเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งในการติดตามผลงาน

6. ภูมิลำเนาของกลุ่มแฟนคลับ

แฟนคลับทั้งสองกลุ่ม จะมีทั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดต่างๆ ของประเทศไทย และที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ แต่แฟนคลับส่วนใหญ่ จะเข้ามาศึกษาต่อ หรือทำงานที่กรุงเทพฯ

7. รูปแบบการดำเนินชีวิต

จากปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรดังกล่าวข้างต้น ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มแฟนคลับทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันด้วย กล่าวคือ สมาชิกที่เข้าร่วมเป็นแฟนคลับตั้งแต่อัลบั้มชุดแรก จะมีความหลากหลายในเรื่องของการทำกิจกรรม ความสนใจ รวมถึงเรื่องของการความคิดเห็นที่กว้างขวางและหลากหลายกว่า กลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วมเป็นแฟนคลับในอัลบั้มชุดล่าสุด ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า สิ่งสำคัญ อาจจะเนื่องมาจากประสบการณ์ และมุมมองในการมองโลกของคนทั้งสองกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้การทำกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆ ไม่เท่ากัน และไม่เหมือนกัน

พฤติกรรมสื่อสารของแฟนคลับ

ในส่วนของพฤติกรรมของแฟนคลับนั้น จะสรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ การสื่อสารระหว่างแฟนคลับกับศิลปิน และการสื่อสารระหว่างแฟนคลับด้วยกันเอง โดยจะศึกษาผ่านทางช่องทางการสื่อสาร 5 ช่องทาง คือ สื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อสมัยใหม่ สื่อกิจกรรม และสื่อวัตถุ โดยจะดูที่ความถี่ในการสื่อสารและเนื้อหาในการสื่อสารด้วย

1. การสื่อสารระหว่างแฟนคลับกับศิลปิน

1.1 สื่อมวลชน

ในช่วงแรกๆ ของการเป็นแฟนคลับนั้น สื่ออื่นๆ จะยังมีอยู่มากนัก เช่น สื่อสมัยใหม่ แฟนคลับจึงมีการใช้สื่อมวลชนเป็นสื่อกลางในการหาข้อมูลของศิลปิน การหาตารางการแสดง การติดตามผลงานชุดใหม่ของศิลปิน ซึ่งถึงแม้ปัจจุบันสื่ออื่นๆ จะเข้ามามีอิทธิพลต่อการสื่อสารของแฟนคลับกับศิลปิน แต่สื่อมวลชนก็ยังถือเป็นสื่อสำคัญที่เข้าถึงแฟนคลับในวงกว้าง และทำให้กลุ่มแฟนคลับมีเพิ่มมากขึ้นด้วย

1.2 สื่อบุคคล

ในช่วงที่ทางวงเพิ่งมีการออกอัลบั้ม และยังไม่มีการทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อมวลชนเสียเท่าไร สื่อบุคคล ถือว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมาก ในการทำให้วงเป็นที่รู้จัก และได้รับความนิยมในกลุ่มคนที่ฟังเพลงนอกระแส นอกจากนี้ เมื่อสื่อมวลชนเข้าถึงกลุ่มแฟนคลับมากขึ้นแล้ว และมีสื่ออื่นๆ เช่น สื่อสมัยใหม่เกิดขึ้นมา แต่สื่อบุคคลก็ยังเป็นสื่อที่มีอิทธิพลสูง ในการดึงกลุ่มแฟนคลับให้เข้ามาเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วย สื่อบุคคลประเภทนี้ได้แก่

สมาชิกในครอบครัว เพื่อนหรือคนสนิท ที่มีการนำเพลงของวงไปเผยแพร่ ทำให้วงเป็นที่รู้จักในสังคมของสื่อบุคคล และทำให้เกิดแฟนคลับรุ่นใหม่ ๆ ตามมา ด้วยการเข้าเป็นแฟนคลับตามสมาชิกภายในครอบครัว

นอกจากนี้สื่อบุคคลยังทำหน้าที่เชื่อมโยงศิลปินกับแฟนคลับได้ด้วย โดยสื่อบุคคลที่รู้จักกับศิลปินเป็นการส่วนตัว สามารถชักนำแฟนคลับให้เข้าไปรู้จักกับศิลปินได้เช่นกัน

1.3 สื่อสมัยใหม่

สื่อสมัยใหม่ คือ สื่ออินเทอร์เน็ต (เว็บไซต์และเวบบอร์ด) โปรแกรมแชต และโทรศัพท์ ถือเป็นสื่อที่มีอิทธิพลอย่างสูง ในการทำให้แฟนคลับมารวมกลุ่มกัน ได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางศิลปินโดยตรง นอกจากนี้ ยังเป็นพื้นที่ที่แฟนคลับและศิลปินติดต่อกันได้โดยง่าย รวดเร็วและประหยัด เช่น โปรแกรมแชต msn หรือ การพูดคุยผ่านทางพื้นที่เวบบอร์ด ซึ่งการได้พูดคุยโดยตรงกับศิลปินนี้ ทำให้กลุ่มแฟนคลับมีความรู้สึกชื่นชอบวงและศิลปินมากขึ้น รวมถึงเกิดความรู้สึกผูกพันกับวงขึ้นมาด้วย โดยที่เนื้อหาในการติดต่อกันจะเกี่ยวกับเรื่องตารางการแสดง ข้อมูลของศิลปิน หรือ การที่แฟนคลับพูดคุยกับศิลปินเรื่องอื่นๆ เช่น การถามสารทุกข์สุกดิบ การอวยพรวันเกิด เป็นต้น

1.4 สื่อกิจกรรม

สื่อกิจกรรมในการสื่อสารระหว่างศิลปินกับแฟนคลับนั้น คือ สื่อกิจกรรมคอนเสิร์ต ซึ่งถือเป็นสื่อ ที่แฟนคลับและศิลปินมีโอกาสที่จะมาปะทะแลกเปลี่ยนการสื่อสารอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนที่สุด คือ มีการเห็นหน้าค่าตา เห็นวัจนภาษาและอวัจนภาษาที่แสดงออกมา มีการเห็น feedback โดยที่ศิลปินสามารถรับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกของแฟนคลับ และความชื่นชอบของแฟนคลับต่อผลงานของตนเอง ส่วนแฟนคลับเอง ก็สามารถแสดงความรู้สึกของตนเองต่อศิลปินได้อย่างเต็มที่และเป็นรูปธรรม เช่น การกรี๊ด การตบมือ การร้องเพลงตาม การเต้นรำ เป็นต้น

1.5 สื่อวัตถุ

สื่อวัตถุเปรียบเสมือนเป็นสื่อกลางที่เชื่อมแฟนคลับกับศิลปินไว้ด้วยกัน เพราะแฟนคลับสามารถนำสื่อวัตถุออกมาใช้ เพื่อแสดงตัวตนของความเป็นแฟนคลับวงโมเดิร์นด็อกได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็น เทป ซีดี วีซีดี ดีวีดี เสื้อยืด สายรัดข้อมือ เข็มกลัด สติกเกอร์ เป็นต้น

2. การสื่อสารระหว่างแฟนคลับกับแฟนคลับ

1.1 สื่อมวลชน

การสื่อสารของแฟนคลับด้วยกันเองในสื่อมวลชนนั้น ยังไม่พบเห็นมากนัก จะมีบ้าง เช่นการวิจารณ์เพลงของแฟนคลับลงในคอลัมน์ต่างๆ แต่จะไม่พบการสื่อสารกลับที่เด่นชัดนัก

1.2 สื่อบุคคล

สื่อบุคคลมีความสำคัญมากในการสื่อสารระหว่างแฟนคลับกับแฟนคลับ เพราะสื่อบุคคล เป็นเหมือนสื่อกลางที่ทำให้แฟนคลับมารู้จักสนิทสนมกัน และทำให้เครือข่ายขยายตัวได้ เช่น การแนะนำคนในครอบครัวให้มาขึ้นชอปปเพลงของวงโมเดิร์นด็อก และชักนำให้สมาชิกในครอบครัวได้เข้ามาเป็นแฟนคลับด้วย เป็นต้น

1.3 สื่อสมัยใหม่

สื่อสมัยใหม่มีความสำคัญที่สุด ในการสื่อสารระหว่างแฟนคลับ กล่าวคือ เป็นสื่อที่ชักจูงให้แฟนคลับเกิดการรวมตัวกัน เพราะเป็นพื้นที่กลางที่แฟนคลับสามารถเข้ามาพูดคุยกัน สร้างความรู้จักกัน และสามารถนัดกันไปทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทั้งที่เกี่ยวกับวงโมเดิร์นด็อก และที่ไม่เกี่ยวกับวงโมเดิร์นด็อก โดยการใช้สื่อสมัยใหม่ของแฟนคลับนั้น นอกจากจะทำให้เครือข่ายแฟนคลับมีลักษณะที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ยังเป็นการช่วยขยายเครือข่ายออกไปได้ด้วย เพราะผู้ที่ความสนใจหรือชื่นชอบในวง สามารถเข้ามาหาข้อมูลได้ และสามารถเข้ามาเป็นสมาชิกแฟนคลับได้

1.4 สื่อกิจกรรม

สื่อกิจกรรมในการสื่อสารระหว่างแฟนคลับกับแฟนคลับด้วยกันเองนั้น คือ สื่อกิจกรรมแฟนคลับ หรือกิจกรรมมีตติ้งนั่นเอง กิจกรรมมีตติ้งนี้ ทำให้แฟนคลับสามารถมาทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การทำความรู้จักกัน มีการเล่นเกมส์ร่วมกัน การแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกัน ถือการสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็งเป็นรูปธรรมมากขึ้น

1.5 สื่อวัตถุ

แฟนคลับจะใช้สื่อวัตถุเพื่อแสดงความเป็นตัวตนของความเป็นแฟนคลับวงโมเดิร์นด็อก ซึ่งการแสดงความเป็นตัวตนนี้ ทำให้คนทั่วไปได้ทราบว่าตนเองเป็นแฟนคลับวงโมเดิร์นด็อก และยังเป็นการทำให้คนทั่วไปที่ชื่นชอบแต่ไม่ได้มีโอกาสเข้ามาเป็นแฟนคลับ ได้รู้ว่าใครชอบและสามารถมาทำความรู้จักกันได้ สื่อวัตถุ เช่น เทป ซีดี วีซีดี ดีวีดี เสื้อยืด สายรัดข้อมือ เข็มกลัด

สตีกเกอร์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบว่าสมาชิกแฟนคลับบางคน ชื่นชอบที่จะประดิษฐ์สื่อวัตถุขึ้นมาเอง เช่น เสื้อยืด ภาพวาด ภาพกราฟฟิคที่เป็นรูปของศิลปิน, เข็มกลัด ซึ่งเมื่อสมาชิกแฟนคลับได้ผลิตออกมา ก็จะนำมาจำหน่ายแจกจ่ายแก่สมาชิกคนอื่นๆ เพื่อให้มีสื่อวัตถุที่เหมือนกัน เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ส่วนตัว โดยผ่านสื่อวัตถุด้วย

ความเป็นแฟนคลับในพื้นที่ต่างๆ

การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับผ่านทางพื้นที่ต่างๆ นี้ เพื่อให้เห็นภาพรวมของพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับวงโมเดิร์นด็อก ทั้งในชีวิตประจำวัน ในกิจกรรมคอนเสิร์ต และในกิจกรรมแฟนคลับ ว่ามีพฤติกรรมการสื่อสารที่มีความแตกต่างกันหรือไม่ นอกจากนี้ เพื่อให้เห็นถึงการแสดงออกถึง "ความเป็นแฟนคลับวงโมเดิร์นด็อก" ในแต่ละพื้นที่ด้วยว่า มีลักษณะเป็นอย่างไร

1. พื้นที่ชีวิตประจำวัน

ในชีวิตประจำวันของแฟนคลับนั้น จะมีการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การทำงาน หรือการเรียน โดยที่จะมีการใช้เวลาว่าง หรือเวลาระหว่างวันในการค้นหาข้อมูลของวงโมเดิร์นด็อก ผ่านทางสื่อมวลชน สื่อสมัยใหม่ และสื่อบุคคล นอกจากนี้ ยังมีการนำสื่อวัตถุ เช่น ซีดี วีซีดี หรือดีวีดี มาใช้ เพื่อแบ่งเบาความเครียดจากการดำเนินชีวิตประจำวันด้วย นอกจากนี้ แฟนคลับบางคนยังมีการพื้นที่เวลาในชีวิตประจำวันนี้ทำการประชาสัมพันธ์เพลงให้กับคนอื่นๆ ได้รู้จักเพลงของวงโมเดิร์นด็อกด้วย นอกจากนี้ แฟนคลับจะมีการติดต่อสื่อสารกันเองในพื้นที่เวลาปกติด้วย โดยการสื่อสารกันจะเป็นเนื้อหาทั้งที่เกี่ยวกับวงโมเดิร์นด็อก และเกี่ยวกับเรื่องอื่นๆ เป็นการสร้างสายสัมพันธ์และสร้างความสนิทสนมกันในกลุ่มแฟนคลับ

2. พื้นที่ในกิจกรรมพิเศษ

- พื้นที่ในกิจกรรมคอนเสิร์ต

ในกิจกรรมคอนเสิร์ตนั้น ถือเป็นพื้นที่พิเศษที่แฟนคลับจะต้องมีการเตรียมตัวในการเข้าร่วม กล่าวคือ แฟนคลับจะต้องมีการหาข้อมูลเกี่ยวกับตารางการแสดงของศิลปิน รวมถึงต้องมีการหาข้อมูลเกี่ยวกับคอนเสิร์ตครั้งนั้นๆ ว่าจะต้องมีการใช้บัตรหรือไม่ เสียค่าใช้จ่ายเท่าไร มีการจำกัดอายุของผู้เข้าชมหรือไม่ หลังจากนั้นแฟนคลับจะทำการนัดหมายกัน ผ่านทางสื่อสมัยใหม่ เช่น โปรแกรมแชต หรือ โทรศัพท์ และผ่านทางสื่อบุคคล เช่น การชักชวนกันแบบบอกต่อ และเมื่อ

ถึงในช่วงเวลากิจกรรมคอนเสิร์ต แฟนคลับก็จะแสดงความเป็นแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อกอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม และเป็นอิสระ กล่าวคือ จะมีการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เช่น การกรี๊ด การตบมือ การตะโกนร้องเพลงตามศิลปิน การเดินรាំหรือทำท่าทางต่างๆ ตามที่ศิลปินบอก เป็นต้น ซึ่งในพื้นที่นี้การติดต่อสื่อสารของแฟนคลับจะมีให้เห็นเช่นกัน คือ จะมีทั้งการไปดูคอนเสิร์ต ร่วมกันเป็นกลุ่ม เมื่อคอนเสิร์ตเลิก ก็จะมีการไปทานอาหารกัน หรือกลับบ้านด้วยกัน

- พื้นที่ในกิจกรรมแฟนคลับ

ในพื้นที่กิจกรรมแฟนคลับนี้ เป็นพื้นที่ที่แฟนคลับสามารถเข้ามาสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวในระดับที่ลึกซึ้งได้ เนื่องจากพื้นที่กิจกรรมแฟนคลับเป็นพื้นที่เปิด แต่แตกต่างจากพื้นที่กิจกรรมคอนเสิร์ตตรงที่ แฟนคลับสามารถมีเวลาในการมาทำความรู้จักกัน พูดคุยกันในบรรยากาศที่เป็นกันเองแบบสบายๆ นอกจากนี้ ในพื้นที่ยังมีการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเล่นเกมส์ การร่วมโหวต สูดยอดแฟนด้านต่างๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นมากขึ้น

บทบาทของการสื่อสารในการก่อตัว การทำหน้าที่ และการธำรงรักษาเครือข่าย

บทบาทของการสื่อสารในก่อตัว การทำหน้าที่ และการธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อกนั้น จะมีการนำเสนอผลสรุปออกเป็น 3 ส่วน คือ 1. บทบาทของการสื่อสารในการเข้ามารวมกลุ่มกันของแฟนคลับ 2. บทบาทในการทำหน้าที่ของเครือข่ายแฟนคลับ และ 3. จะกล่าวถึงปัจจัยในการธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับ และบทบาทหน้าที่ของแฟนคลับในการธำรงรักษาเครือข่ายเอาไว้

1. บทบาทของการสื่อสารในการเข้ามารวมกลุ่มกันของกลุ่มแฟนคลับ

1.1 การเข้าสู่การเป็นแฟนคลับ

การเข้าสู่การเป็นแฟนคลับนั้น จะมีความหลากหลาย กล่าวคือ มีการเข้าสู่การเป็นสมาชิกด้วยการอาศัยสื่อบุคคล โดยเฉพาะในช่วงแรกๆ ที่วงออกอัลบั้ม สื่อบุคคลจะมีอิทธิพลอย่างสูงในการกระจายและเผยแพร่ข้อมูล โดยที่สื่อบุคคลนี้ คือ คนในครอบครัว หรือเพื่อนฝูง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ เช่น การได้ชมสื่อกิจกรรมคอนเสิร์ตแล้วเกิดความชื่นชอบ หรือจากการต้องการใช้เพลงของวงในการสานสัมพันธ์กับคนที่ตนเองชอบ เป็นต้น

1.2 เป้าหมายของการเป็นสมาชิกแฟนคลับ

เป้าหมายของกลุ่มแฟนคลับ คือ ต้องการที่จะได้สื่อสารกับศิลปิน ถือเป็นเป้าหมายอันดับแรก และเมื่อเข้ามาชมกลุ่มแล้ว เป้าหมายต่อมาคือ ต้องการที่จะได้ร่วมกลุ่มเป็นสมาชิกแฟนคลับ คือ ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการได้รับการยอมรับจากกลุ่ม

1.3 ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก

สมาชิกที่เข้าร่วมเป็นแฟนคลับตั้งแต่อัลบั้มชุดแรกนั้น จะมีเข้ามาเป็นสมาชิกมาทั้งสิ้น 14 ปี ส่วนสมาชิกที่เข้าร่วมเป็นแฟนคลับในอัลบั้มชุดล่าสุด จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกประมาณ 3-5 ปีแล้วแต่บุคคล

1.4 ขนาดของกลุ่ม

สมาชิกแฟนคลับจะมีการรวมกลุ่มกันดูคอนเสิร์ตหรือทำกิจกรรมต่างๆ โดยจะมีการรวมกันเป็นกลุ่มย่อยๆ ประมาณ 4-6 คน ต่อการทำกิจกรรม ซึ่งจะมีการสลับเปลี่ยนหมุนเวียนสมาชิกที่มาร่วมกิจกรรม หากใครสะดวกก็จะมาร่วม ถ้าไม่สะดวกก็จะไม่มา นอกจากนี้ สมาชิกแฟนคลับยังมีการรวมกลุ่มกันแบบปะปนกันด้วย กล่าวคือ สมาชิกแฟนคลับที่เป็นสมาชิกตั้งแต่อัลบั้มชุดแรก กับสมาชิกแฟนคลับที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกในอัลบั้มชุดปัจจุบันจะมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มย่อยๆ ด้วย

1.5 บทบาทของการสื่อสารในการรวมกลุ่มของแฟนคลับ

บทบาทของการสื่อสารในการรวมกลุ่มของแฟนคลับนี้ มีอยู่ 11 ด้าน คือ

- บทบาทการสร้างความสนใจแบบไม่ได้ตั้งใจ
- บทบาทในการสร้าง group like
- บทบาทการเชื่อมโยงตัวเองกับต้นแบบ
- บทบาทในการสร้างความประทับใจจากการสื่อสารหลายรูปแบบ
- บทบาทในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อสาร จากการได้รับสารบ่อย
- บทบาทในการเป็นตัวกลางสร้างความสัมพันธ์
- บทบาทในการสร้างความสนุกสนานและให้ความบันเทิง
- บทบาทในการทดแทนความรู้สึกลอยๆ แสดงออกแต่ไม่สามารถทำได้
- บทบาทที่ทำให้เกิดการเรียนรู้

- บทบาททางการแสวงหาและแบ่งปันข้อมูล
- บทบาทการเป็นเพื่อน

2. บทบาทการทำหน้าที่ของเครือข่ายแฟนคลับ

บทบาทการทำหน้าที่ของเครือข่ายแฟนคลับ มีอยู่ 11 ด้าน คือ

- บทบาทในการสร้างความบันเทิง
- บทบาทในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
- บทบาทในการสนับสนุนศิลปิน
- บทบาทการเป็นเพื่อน
- บทบาทในการสร้างความหมายใหม่
- บทบาทในการทำให้เกิดความเชื่อมโยงตัวเองกับต้นแบบ
- บทบาทที่ทำให้เกิดการเรียนรู้
- บทบาทในการสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างกัน
- บทบาทในการเสริมขวัญสร้างกำลังใจ
- บทบาทในการปกป้องศิลปิน เมื่อมีข่าวไม่ดีเกี่ยวกับศิลปินและเกี่ยวกับวง
- บทบาทในการแสดงอัตลักษณ์ของตนเองและกลุ่ม

3. ปัจจัยในการธำรงรักษาเครือข่ายและบทบาทของแฟนคลับในการธำรงรักษาเครือข่ายเอาไว้

ปัจจัยที่ทำให้เครือข่ายแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อกยังคงดำรงอยู่ได้ ทั้งๆ ที่ผลงานของศิลปินในช่วง 14 ปีจะมีแค่ 4 อัลบั้ม คือ มีการทิ้งช่วงระยะเวลาระหว่างอัลบั้ม อัลบั้มละประมาณ 4 ปี แต่กลุ่มเครือข่ายแฟนคลับก็ยังคงธำรงอยู่ได้ ปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้กลุ่มยังดำรงอยู่ มาจากปัจจัยเหล่านี้ คือ

3.1 ปัจจัยจากตัวศิลปิน

ถึงแม้ว่าระยะเวลาในแต่ละอัลบั้มของศิลปินจะกินเวลายาวนานประมาณ 4 ปีต่ออัลบั้ม แต่แฟนคลับก็ยังสามารถติดตามผลงานของศิลปินได้อย่างต่อเนื่องจากสื่อประเภทอื่น นั่นคือ

สื่อกิจกรรมคอนเสิร์ต ซึ่งแฟนคลับสามารถติดตามได้เฉลี่ยเดือนละ 3-5 ครั้ง และหากเป็นช่วงปีใหม่ หรือ ช่วงเทศกาล การแสดงของวงก็จะมีมากขึ้น ถึง 8-10 ครั้งในหนึ่งเดือน ซึ่งเป็นการง่ายที่กลุ่มสมาชิกแฟนคลับจะสามารถเลือกชมและติดตามผลงานได้

ปัจจัยในเรื่องความรัก ความชื่นชอบที่มีต่อศิลปิน ก็มีส่วนสำคัญ และเปรียบเสมือนเป็นศูนย์กลางที่แฟนคลับแต่ละคนยึดถือไว้ในใจ ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เครือข่ายแฟนคลับยังคงดำรงอยู่ได้ นอกจากนี้ความสัมพันธ์ที่ดีของแฟนคลับกับศิลปิน ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้กลุ่มแฟนคลับยังคงติดตามผลงานของศิลปิน ซึ่งสิ่งนี้มีส่วนทำให้เครือข่ายยังคงดำรงอยู่ได้

ปัจจัยในเรื่องของการมีโอกาสได้สื่อสารกับศิลปิน เช่น การคุยพูดคุยกัน การทักทายกัน ตามคอนเสิร์ตต่างๆ การสร้างความสนิทสนมผ่านทาง การพูดคุยหยอกล้อกันโดยใช้สื่อสมัยใหม่ ก็มีส่วนในการพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างศิลปินและแฟนคลับด้วย

3.2 ปัจจัยจากกลุ่มแฟนคลับ

การที่สมาชิกแฟนคลับยังมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน รวมถึงการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน โดยการสื่อสารและการทำกิจกรรมดังกล่าว มีทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการเป็นแฟนคลับวงโมเดิร์นด็อก กล่าวคือ การสื่อสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวง ถือเป็นภารกิจโยงโย เครือข่ายแฟนคลับเอาไว้ด้วยกัน ส่วนการสื่อสารรวมถึงการทำกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการเป็นแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อกนั้น ก็เป็นการสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์ส่วนตัวในกลุ่มแฟนคลับให้มีความสนิทสนมและใกล้ชิดกันมากขึ้น ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดี และมีผลทำให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

3.3 ปัจจัยจากการสื่อสารระหว่างแฟนคลับกับศิลปิน และระหว่างแฟนคลับด้วยกันเอง

ปัจจัยจากการสื่อสารเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง ที่ทำให้เครือข่ายแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อกยังคงดำรงอยู่ได้ เพราะการสื่อสารนั้น เข้าไปมีบทบาทในทุกกระบวนการของการเกิดขึ้นของเครือข่าย จนกระทั่งการดำรงอยู่ของเครือข่ายในทุกวันนี้

บทบาทของแฟนคลับในการดำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อก

บทบาทของแฟนคลับในดำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อก มีอยู่ 8 ด้าน คือ

- บทบาทในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน
- บทบาทหน้าที่ในการจัดการงานต่างๆ
- บทบาทหน้าที่ในฐานะ gatekeeper
- บทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความมั่นคงในจิตใจ (securities & reassurance)
- บทบาทหน้าที่ในการสร้างอัตลักษณ์ของตนเองหรือกลุ่ม
- บทบาทหน้าที่เพื่อการติดต่อสื่อสารกับคนในกลุ่มเพื่อชีวิตทางสังคม
- บทบาทหน้าที่ในการสื่อสารกันอย่างต่อเนื่อง
- บทบาทหน้าที่ในการรักษาความสัมพันธ์กันเสมือนดังญาติมิตรพี่น้อง (Kinship)

สรุปบทบาทของการสื่อสารในการก่อตัว การทำหน้าที่ การดำรงรักษาเครือข่าย

เราสามารถจัดประเภทของบทบาทของการสื่อสารในการก่อตัว การทำหน้าที่ และการดำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับวงโมเดิร์นด็อกได้ดังนี้

1. บทบาททางด้านสารสนเทศ (Serveillance)
  - การสร้างความสนใจแบบไม่ได้ตั้งใจ
  - การให้หรือการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร
  - การแสวงหาข้อมูลข่าวสารด้วยตัวเอง หรือจากการได้รับข้อมูลข่าวสารจากคนอื่น
  - บทบาทหน้าที่ในฐานะ gatekeeper
2. บทบาททางด้านการสร้างควมมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคลหรือกลุ่ม (Identity)
  - การเชื่อมโยงตัวเองกับต้นแบบ
  - การสร้างความประทับใจ
  - การทำให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เกิดต้นแบบของชีวิต (reflection of life)
  - การเกิดการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลที่เชื่อมโยงกับพฤติกรรมของกลุ่ม (อัตลักษณ์ของบุคคลและอัตลักษณ์ของกลุ่ม)
  - บทบาทในการทดแทนความรู้สึกลอยๆแสดงออกแต่ไม่สามารถทำได้
  - บทบาทในการสร้างความหมายใหม่

3. บทบาทในการร่วมตั้ง หรือการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Relationship)
  - การสร้าง group like
  - การเป็นตัวกลางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่ม
  - การเป็นเพื่อน
  - การสร้างสายสัมพันธ์กับคนในครอบครัว เพื่อน และสังคม
  - บทบาทในการสนับสนุนศิลปิน
  - บทบาทในการเสริมขวัญสร้างกำลังใจ
  - บทบาทในการปกป้องศิลปิน เมื่อมีข่าวไม่ดีเกี่ยวกับศิลปินและเกี่ยวกับวง
  - บทบาทหน้าที่ในการจัดการงาน
  - บทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความมั่นคงในจิตใจ (securities & reassure)
  - บทบาทหน้าที่ในการสื่อสารกับอย่างต่อเนือง
  - บทบาทหน้าที่เพื่อการติดต่อสื่อสารกับคนในกลุ่มเพื่อชีวิตทางสังคม
  - บทบาทหน้าที่ในการสร้างความสัมพันธ์กันเสมือนดังญาติมิตรพี่น้อง

4. บทบาทด้านความบันเทิง (Diversion)
  - การหลีกเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน
  - การผ่อนคลายความเครียด
  - การสร้างความสนุกสนานและให้ความบันเทิง

อภิปรายผล

1. ความหมายของคำว่า “แฟนคลับ” ผ่านมุมมองของแฟนคลับวงโมเดิร์นด็อก

คำว่าแฟนคลับนั้น มักมีแนวโน้มที่จะให้เข้าใจกันในลักษณะที่เหมารวมว่า เป็นกลุ่มคนที่คลั่งไคล้ หลงใหล หมกมุ่น เป็นกลุ่มคนที่ชื่นชอบสิ่งต่างๆ ไปตามกระแสความนิยม ซึ่งหลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแล้วพบว่า คำพูดต่างๆ เหล่านี้ เป็นการมองจากมุมมองของกลุ่มคนที่อยู่ภายนอก เป็นมุมมองของกลุ่มคนที่เป็นคนอื่น มองในมุมมองของ “พวกเขา” ไม่ใช่มองจากภายใน หรือมองในมุมมองของ “พวกเรา” ซึ่งเป็นการมองแฟนคลับแบบตัดสิน และมองเพียงด้านเดียว

จากการศึกษาของผู้วิจัยในครั้งนี้ พบว่า นิยามความหมายของคำว่าแฟนคลับนั้น ไม่ใช่กลุ่มคนที่หลงใหล หมกมุ่นดังที่เข้าใจกัน เพราะแฟนคลับ ถือเป็นกลุ่มคนที่มารวมตัวกัน เพื่อสื่อสารแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลกัน มีการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทั้งในกิจกรรมคอนเสิร์ต และในกิจกรรมแฟนคลับ ซึ่งการรวมตัวกันนั้น ก็เกิดจากความชื่นชอบที่มีต่อวงโมเดิร์นด็อกที่เหมือนกัน เป็นความชื่นชอบที่พัฒนามาจากการได้สื่อสารกับศิลปิน จนเกิดเป็นความรู้สึกชื่นชม และดำเนินการติดตามเรื่อยมา

นอกจากนี้ การยังมีการแบ่งแฟนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแฟนที่เป็นกลุ่มใหญ่ ซึ่งแฟนกลุ่มนี้ คือแฟนที่เป็นคนหลงใหล เป็นกลุ่มผู้บริโภคตัวบท (text) ของวัฒนธรรมประชานิยมที่มีความเฉื่อยชา ในขณะที่แฟนอีกกลุ่มหนึ่งจะมีขนาดเล็กอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย แต่กลับเป็นผู้ใช้ตัวบทอย่างกระตือรือร้น และให้ความสำคัญกับความหมายเดิมและความหมายใหม่ นอกจากนี้กลุ่มแฟนที่มีขนาดเล็กยังเป็นกลุ่มที่ใช้วัฒนธรรมประชานิยม เพื่อแสดงออกถึงประสบการณ์ชีวิตของตนและของผู้อื่น และยังต่อต้านความตึงเครียดของภาวะทางสังคมรวมทั้งสร้างลักษณะเฉพาะทางสังคมของตนขึ้นมา ลักษณะนี้จัดได้ว่าเป็นแฟนที่แท้จริง ซึ่งหากเปรียบเทียบแนวคิดนี้กับเรื่องของแฟนคลับวงโมเดิร์นด็อกแล้ว จะเห็นว่า กลุ่มแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อกจะมีขนาดไม่ใหญ่มากนัก แต่จะมีพฤติกรรมในการใช้ตัวบทสูง มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารกัน มีความต้องการได้รับข่าวสารมาก นอกจากนี้ ยังใช้การสื่อสารในการสร้างความหมายร่วมของศิลปินกับแฟนคลับคนอื่น และมีการสร้างความหมายใหม่ให้กับศิลปินด้วย

จากมุมมองของนักคิดของสำนักแฟรงเฟิร์ต ที่มองว่าแฟนคลับเป็นผู้ถูกระทำ (passive audience) นั้น แต่ผลจากการวิจัย รวมถึงมุมมองของคนใน คือ ตัวแฟนคลับเองแล้ว พบว่า แฟนคลับเป็นผู้รับสารที่มีลักษณะเป็นผู้กระทำ (active audience) เสียมากกว่า คือ มีการสื่อสารกันเพื่อหาข้อมูล แบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน มีการสื่อสารกับศิลปินโดยตรง เพื่อให้ข่าวสารที่ได้รับมีความแม่นยำ มีการใช้พื้นที่ของสื่อต่างๆ เช่น พื้นที่ในกิจกรรมคอนเสิร์ต และพื้นที่ในกิจกรรมแฟนคลับ ในการสร้างพื้นที่ทางสังคมให้แก่ตนเองและกลุ่ม ซึ่งแสดงถึงความกระตือรือร้นของกลุ่มแฟนคลับ แฟนคลับหลายคน ยังมีการผลิตสื่อวัตถุขึ้นมา เพื่อทำการสื่อสารกับกลุ่มแฟนคลับด้วยกันเอง และเพื่อการสื่อสารกับศิลปินด้วย เช่น เสื้อยืด เข็มกลัด สติกเกอร์ ภาพกราฟฟิค เป็นต้น นอกจากนี้ กลุ่มแฟนคลับยังมีการวิพากษ์วิจารณ์เพลงของวงด้วย ซึ่งหากมีความรู้สึกไม่ชอบก็จะบอกว่าไม่ชอบกับศิลปินโดยตรง มีการติชมโดยปราศจากอคติและความชื่นชอบแบบหน้ามือตามัว ทำให้การชื่นชอบของแฟนคลับกลุ่มนี้ มีลักษณะของผู้กระทำมากกว่าผู้ถูกระทำ

นอกจากนี้ แฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อก มีมุมมองต่อตัวเองไม่ใช่ในลักษณะที่ตนเองเป็นผู้ถูกกระทำ (passive audience) หากแต่การชื่นชอบและชื่นชมที่มีต่อวงนั้น เป็นการเลือกที่จะกระทำเอง รวมถึงความชอบที่มีนั้น เริ่มมาจากความชื่นชมที่มีต่อผลงาน และได้พัฒนามาสู่ความชื่นชอบต่อตัวศิลปินเนื่องมาจากการได้มีโอกาสสื่อสารกับศิลปิน มีความใกล้ชิด ทำให้รู้ว่าศิลปินมีความเป็นกันเอง เข้าถึงได้ง่าย ไม่หยิ่ง และทำให้ความรู้สึกชอบมีเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ การได้มาร่วมกลุ่มกันเป็นแฟนคลับนี้ ถือเป็นกรรวมกลุ่มกันของกลุ่มคนที่มีความชอบที่เหมือนกัน ทำให้มีความสัมพันธ์ระหว่างกันที่แนบแน่นได้ง่าย การรวมกลุ่มกันยังตอบสนองความต้องการของบุคคล เช่น การมีเพื่อนเพิ่มมากขึ้น การมีเพื่อนที่ชื่นชอบอะไรเหมือนๆ กัน ทำให้คุยกันรู้เรื่อง การมีเพื่อนที่สามารถไปทำกิจกรรมร่วมกันได้ ซึ่งความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นของแฟนคลับ ทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความสัมพันธ์รูปแบบอื่นนอกจากเป็นแฟนคลับศิลปินของวงเดียวกัน นั่นคือ พัฒนาไปสู่การเป็นเพื่อนกันในชีวิตจริงในที่สุด

แฟนคลับยังมีมุมมองต่อพฤติกรรมของตนเองในพื้นที่กิจกรรมคอนเสิร์ตด้วย เช่น การเต้นรำ การร้องเพลง หรือการทำท่าทางต่างๆ ตามคำสั่งของศิลปิน ไม่ใช่เป็นการทำตามเพียงเท่านั้น แต่เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากอารมณ์และความรู้สึกของแฟนคลับเอง ที่แฟนคลับเรียกว่าความมัน ความสนุก และอารมณ์ตอนนั้นมันพาไปให้ทำตามหรือสนุกไปกับการทำท่าทางต่างๆ ตามศิลปิน ซึ่งสิ่งนี้ก็เป็นที่แฟนคลับไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า ศิลปินนั้นก็ยังคงมีอิทธิพลต่อแฟนคลับในบางช่วงเวลาอยู่นั่นเอง

อย่างไรก็ตาม แฟนคลับวงโมเดิร์นด็อกก็มีมุมมองต่อคำว่า "แฟนคลับ" ที่หลากหลาย โดยที่หลายๆ คน มองคำว่าแฟนคลับในแง่ลบ มองว่าเป็นกลุ่มคนที่หมกมุ่นเกินไป มีความ "เพี้ยน" หรือความคลั่งไคล้ที่อยู่ในระดับที่มากกว่าปกติ นอกจากนี้แฟนคลับกลุ่มนี้ ยังมองว่าวงโมเดิร์นด็อกจะเรียกกลุ่มคนที่เป็นแฟนคลับว่า "ชาวแก๊งค์" ไม่เรียกว่าแฟนคลับ รวมถึงศิลปินก็ใช้คำว่า "ชาวแก๊งค์" เรียกแทนตัวกลุ่มแฟนคลับด้วย ซึ่งถือเป็นการสร้างคำและความหมายมาแทนที่คำว่าแฟนคลับ โดยคำว่าชาวแก๊งค์นั้น คือกลุ่มคนที่รักและชื่นชอบศิลปินวงโมเดิร์นด็อก มีการติดตามไปชมผลงานของศิลปินอย่างสม่ำเสมอ มีการสื่อสารกับศิลปิน และมักจะมีของไปฝากศิลปิน เปรียบเสมือนแม่ยกที่มีของไปฝากพระเอกลิเก นอกจากนี้ แฟนคลับยังมองว่า ตัวแฟนคลับสามารถวิจารณ์ศิลปินได้ด้วย หากรู้สึกไม่ชอบ ซึ่งการวิจารณ์นี้ เป็นการติเพื่อก่อ แสดงให้เห็นถึงความรักที่มีต่อศิลปินไม่ใช่แบบหน้ามีตตามัว

จากงานวิจัยของ เจษฎา รัตนเขมากร (2541) ที่ทำการศึกษาเรื่อง "ศิลปินเพลงไทยและเครือข่ายการสื่อสารกับแฟนคลับ" นั้น พบว่าว่ากลุ่มแฟนคลับนั้นมีที่มาจากการจัดตั้งที่แตกต่างกัน เช่น การจัดตั้งกลุ่มแฟนคลับจากค่ายเพลง การจัดตั้งกลุ่มแฟนคลับจากตัวศิลปิน และการจัดตั้งกลุ่มแฟนคลับจากตัวแฟนคลับด้วยตนเอง ในกรณีของศิลปินวงโมเดิร์นด็อก แฟนคลับเกิดจากการจัดตั้งของกลุ่มแฟนคลับขึ้นมาเอง ซึ่งจากข้อค้นพบของเจษฎานั้น พบว่า แฟนคลับนั้นเป็นกลยุทธ์ทางการค้าของค่ายเพลงในปัจจุบันด้วย แต่สำหรับกรณีของแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อกนั้น การตกเป็นเหยื่อของค่ายเพลงอาจจะมีมากขึ้น เพราะแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อกเกิดจากการจัดตั้งขึ้นมาเอง กลุ่มแฟนคลับจึงมีความเป็นอิสระ ไม่ยึดติดอยู่กับเงื่อนไขใดๆ ของค่ายเพลง นอกจากนี้ ลักษณะของวงโมเดิร์นด็อกที่เป็นวงดนตรีแนวอินดี้ ไม่เน้นกลยุทธ์ทางการตลาดมากเท่ากับวงดนตรีในค่ายเพลงใหญ่ ทำให้แฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อก มีสติในการเลือกซื้อ หรือเลือกที่จะรับข่าวสารต่างๆ จากสื่อมวลชนด้วย แฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อกจึงมีลักษณะไม่ตรงกับนิยามความหมายของคำว่าแฟนคลับนัก

นอกจากนี้ สำหรับการเกิดขึ้นของเครือข่ายแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อกนั้น สิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันอย่างเป็นรูปธรรม นั่นคือ ปัจจัยทางการสื่อสารและเทคโนโลยีใหม่ๆ กล่าวคือ เกิดสื่ออินเทอร์เน็ต ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างพื้นที่กลางให้แฟนคลับสามารถเข้ามาพูดคุย ทำความรู้จักกัน จนในที่สุดเกิดการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว และการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งสิ่งนี้ ถือเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เครือข่ายแฟนคลับมีการเคลื่อนไหวและยังคงดำรงอยู่ได้ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวก็เป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างแฟนคลับ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ศิลปินยังไม่มีผลงานใหม่ ทำให้เครือข่ายแฟนคลับยังคงเคลื่อนไหวต่อไปได้

2. "สื่อพิธีกรรม" สมัยใหม่: การตอบสนองต่อความต้องการของปัจเจกชนในปัจจุบัน / ศิลปินวงโมเดิร์นด็อก: ศาสดา หรือ หลักธรรมคำสั่งสอน

การใช้พื้นที่กิจกรรมของกลุ่มแฟนคลับโมเดิร์นด็อก ทั้งในพื้นที่กิจกรรมคอนเสิร์ตและในพื้นที่กิจกรรมแฟนคลับนั้น เป็นการใช้พื้นที่สาธารณะของปัจเจกบุคคลในการตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐาน คือ ความต้องการมีส่วนร่วม ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสังคมที่ตนเองสังกัด และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างความมั่นใจของปัจเจกบุคคลในสังคมสมัยใหม่ ตามแนวคิดของอาจารย์นิธิ ที่กล่าวว่า กระบวนการการรับสารแบบรวมกลุ่มนั้น เป็น

ส่วนหนึ่งของ “กระบวนการสร้างความมั่นใจ” ว่าสมาชิกในกลุ่มเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะพื้นที่ในการรวมกลุ่มนั้น เป็นพื้นที่ที่ดึงดูดคนมารวมตัวกัน เกิดความรู้สึกถึงพลังของตนเอง เกิดความนับถือตนเอง และนับถือศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของตนเอง ฉะนั้นความบันเทิงทั้งหลายที่นิยมกันในปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นปฏิบัติการทางสังคมร่วมกันได้หลายอย่าง เช่น ในคอนเสิร์ตที่มีนักร้องดังๆ ผู้ฟังต่างก็จะหวัดร้องร่วมกันและยกมือขึ้นร่ายรำไปพร้อมกัน (รวมถึงการปรบมือไปตามคำสั่งของนักร้องด้วย) สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการเปิดโอกาสให้เกิดความรู้สึกร่วมกันในชุมชน และเกิดปฏิบัติการทางสังคมได้ แม้ปฏิบัติการนั้นจะเป็นสิ่งที่ไร้ความหมาย แต่ก็ทำให้เราสามารถสลบสลบที่ประเด็นทางสังคม จากสิ่งที่สำคัญแต่เราไม่มีหน้าที่และสิทธิที่จะทำอะไรได้ ให้กลายเป็นประเด็นรอง และเราสามารถได้รับอนุญาตให้มีส่วนร่วมกับประเด็นที่ประเด็นหนึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ซึ่งกอบกู้ความเป็นคนอันสมบูรณ์ของเรากลับคืนมาได้ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2545) ซึ่งกระบวนการรับสารแบบรวมกลุ่มในปัจจุบันนั้น มีหลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งในปัจจุบัน ก็คือ รูปแบบการรวมกลุ่มกันของแฟนคลับ ซึ่งหากเป็นชุมชนสมัยโบราณจะใช้การเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้พื้นที่ของการทำพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนา แต่สำหรับกลุ่มแฟนคลับนั้น เนื่องด้วยสภาพชีวิตปัจจุบันในสังคมที่เร่งรีบ การห่างหายจากพื้นที่ทางธรรมของคนในสังคมยุคใหม่ รวมถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต ที่เน้นไปที่การใช้สื่อในด้านต่างๆ และความสนใจที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิงเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การทำพิธีกรรมทางศาสนาในสมัยโบราณ ได้เคลื่อนย้ายมาสู่การทำพิธีกรรมในรูปแบบใหม่ นั่นคือ การใช้สื่อในกิจกรรมคอนเสิร์ต และในกิจกรรมแฟนคลับ มาทำหน้าที่แทนการทำพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาในสมัยโบราณ ที่ปัจเจกบุคคลสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกลุ่ม ได้รับการยอมรับ และได้รับความสำคัญจากกลุ่มและสังคม ซึ่งถือเป็นสิ่งที่หายไปจากสังคมปัจจุบัน โดยที่พื้นที่ในกิจกรรมคอนเสิร์ตและในกิจกรรมแฟนคลับนี้ สามารถตอบสนองความต้องการของปัจเจกบุคคลในเรื่องของการได้รับการยอมรับจากกลุ่ม และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ในเรื่องของมุมมองของแฟนคลับที่มีต่อศิลปินวงโมเดิร์นด็อก ว่าแฟนคลับยึดถือศิลปิน หรือ แนวเพลงเป็นศูนย์กลางของเครือข่าย จากการศึกษาพบว่า กลุ่มแฟนคลับจะยึดทั้ง 2 ส่วนเป็นศูนย์กลางของเครือข่าย กล่าวคือ ความชื่นชอบที่มีต่อแนวเพลงและเนื้อเพลงของวงโมเดิร์นด็อก เป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวให้แฟนคลับยังคงติดตามและชื่นชมวงอยู่ และยังทำให้คนทั่วไปเกิดความชื่นชอบ และเข้ามารวมเป็นสมาชิกแฟนคลับรุ่นใหม่ด้วย นอกจากนี้ ความชื่นชมที่มีต่อศิลปิน คือ ฟีปอด รวมถึงการยึดถือแนวคิด และปฏิบัติตามแง่มุมต่างๆ ของฟีปอด จึงทำให้ศิลปินมีฐานะที่เปรียบเสมือน ศาสดาของศาสนา โดยมีแนวเพลงและเนื้อร้อง เปรียบเสมือนหลักธรรม คำสั่งสอนในพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ทางโลกนี้

3. แรงบันดาลใจ และผลจากการที่ได้เข้ามาเป็นแฟนคลับวงโมเดิร์นด็อก

จากการได้ทำการศึกษา วิจัยและเก็บข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มแฟนคลับวงโมเดิร์นด็อกนั้น ทำให้ผู้วิจัยพบว่า แง่มุมที่ผู้รับสารแบบรวมกลุ่ม หรือ ที่เราเรียกว่า “แฟนคลับ” ได้รับจากกลุ่มศิลปินที่ตัวเองติดตามและชื่นชอบ มีแง่มุมที่มากกว่าเรื่องของความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ การผ่อนคลายจากชีวิตประจำวัน หรือการใช้เพลงเพื่อจุดประสงค์อื่นๆ แต่ศิลปินวงโมเดิร์นด็อกยังสามารถสร้างผลกระทบต่อแฟนคลับ และสร้างแรงบันดาลใจ ให้แก่ผู้ฟังได้เป็นอย่างมาก กล่าวคือ ศิลปินได้กลายเป็น “ต้นแบบ” (role model) ในการดำเนินชีวิตต่อกลุ่มแฟนคลับ ซึ่งสมาชิกแฟนคลับหลายคน ได้ยึดเอาแนวทางในการดำเนินชีวิต หรือแง่มุมต่อโลกหลายๆ ด้านของศิลปิน นำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวัน หรือการดำเนินชีวิตด้านอื่นๆ ของตน เช่น ในกรณีของอภิณัฐ ทองพันชั่ง ที่มีความสนใจในด้านดนตรี และเล่นดนตรี เมื่อมีโอกาสได้ขึ้นไปเล่นดนตรีร่วมกับศิลปิน ถือเป็นการสร้างแรงบันดาลใจ (inspire) อย่างสูงที่จะฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้มีความสามารถมากขึ้น และเริ่มแต่งเพลงเอง เพื่อจะได้มีโอกาสทำอัลบั้มของตนเองบ้าง หรือในกรณีของปรีศนีย์ ละอองทอง ที่เข้าเรียนตามเพื่อนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยม คือ เมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก็เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนช่างศิลป์ตามเพื่อน และศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศิลปากรในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ตามค่านิยมของเด็กช่างศิลป์ในสมัยนั้น ซึ่งเมื่อเรียนจบ ก็ยังไม่รู้ว่าตนเองควรทำอาชีพอะไร แต่เมื่อได้รับข้อความในการ์ดจากพี่ป๊อด ให้เลือกทำในสิ่งที่ตนรักและชื่อสัตย์ต่อความรู้สึกตัวเอง ปรีศนีย์จึงเลือกที่จะทำงานด้านกราฟฟิก โดยการไปเรียนเพิ่มเติมและมุ่งมั่นตั้งใจกับความฝันของตัวเอง นอกจากนี้ ในด้านของการดำเนินชีวิต ปรีศนีย์ยังได้หันมาศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง โดยเริ่มจากการได้รับคำแนะนำและแนวคิดจากพี่ป๊อดในเรื่องของศาสนา จนเกิดเป็นความสนใจส่วนตัวและศึกษาด้วยตัวเองในเวลาต่อมา

สิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาเหล่านี้ ทำให้ฐานะของศิลปินในมุมมองของแฟนคลับ จึงมีทั้งเป็น “ฮีโร่” ผู้เป็นต้นแบบในแง่ความคิด การปฏิบัติตัว เป็นแรงบันดาลใจในการทำสิ่งที่ตนรัก เช่น การเล่นดนตรี การดำเนินชีวิตตามความเชื่อและความชอบของตัวเอง และในทางศาสนา ศิลปินยังเป็น *ปรโตโมสะ* คือ กัลยาณมิตรผู้ชักชวนและชี้ทาง ให้ผู้ที่รับฟังแนวความคิดเกิดโยนิโสมนสิการ คือ ผู้รับฟังแนวความคิดเกิดการนำไปคิดต่อ ทำให้รู้จักคิดอย่างแยบยล อันเป็นองค์ประกอบสำคัญในสู่การเกิดสัมมาทิฐิได้ ซึ่งสิ่งนี้ทำให้บทบาทของศิลปินมีลักษณะอื่นๆ เพิ่มขึ้น คือ มีความเป็น “กึ่งนักร้อง กึ่งพระ” ด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง "บทบาทของการสื่อสารต่อการจํารักษาเครือข่ายแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อก" ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ยังมีประเด็นในการวิจัยที่น่าสนใจจะศึกษา หรือทำการต่อยอดต่อไป คือ

1. ศึกษาถึงผู้รับสาร หรือ "แฟนคลับ" ของวงอินดี้วงอื่นๆ ที่อาจจะเป็นวงที่มีอายุไม่นานมากนัก ซึ่งวงต่างๆ เหล่านี้ก็มีแฟนคลับของวง ที่มีการรวมตัวกันทำกิจกรรมต่างๆ มีการสร้าง community โดยอาศัยการสื่อสารสมัยใหม่ คือ อินเทอร์เน็ต ว่ามีความเหมือนหรือความแตกต่างจากแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อกหรือไม่ อย่างไร

2. ศึกษาถึง "แฟนคลับ" ของกลุ่มนักร้องแนวอื่นๆ โดยเฉพาะนักร้องที่มาจากประกวด เช่น อะเคเดมี่ แฟนเทเชีย หรือ เอเอฟ ซึ่งกลุ่มแฟนคลับของนักร้องกลุ่มจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างจากแฟนคลับของศิลปินแนวอินดี้ให้เห็นได้ชัด เพื่อศึกษาว่า อะไรเป็นปัจจัยให้พวกเขาก้าวเข้ามาเป็นแฟนคลับ และมีการสื่อสารในการรวมกลุ่มกันอย่างไร นอกจากนี้อุปสรรคอื่นๆ ในการสื่อสาร หรือ การไม่ให้ความร่วมมือกันของกลุ่มแฟนคลับกลุ่มอื่น (หรือที่เรียกว่า "ก๊อปปี้ข้อมูลข่าวสาร" กัน) มีจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

3. จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นแฟนคลับของวงโมเดิร์นด็อก ทำให้ผู้วิจัยพบว่า พี่ป๊อด (ธนชัย อุชชิน) ถือเป็นสื่อบุคคลสื่อหนึ่งที่มีอิทธิพลสูงต่อกลุ่มแฟนคลับ และกลุ่มผู้ฟังเพลงแนวอินดี้อย่างมาก เพราะจากบุคลิก ความสามารถส่วนตัว รวมถึง แนวความคิด และวิถีการดำเนินชีวิต ยังเป็นแรงบันดาลใจให้แก่บุคคลหลายๆ คน ยึดถือและปฏิบัติตาม ทั้งในแง่ของด้านดนตรี และในแง่มุมมองของการใช้ชีวิตที่หลากหลาย มีความเป็น Multi-identity คือมีลักษณะอัตลักษณ์เฉพาะตนที่หลากหลาย จึงน่าจะมีการศึกษาพี่ป๊อดในฐานะสื่อบุคคลซึ่งเป็นบุคคลในวงการบันเทิง แต่สามารถมีอิทธิพลต่อบุคคลทั่วไปในหลายๆ แง่มุมของชีวิต